

Rood uit de hele wereld

Paus Franciscus benoemt nieuwe kardinalen en heeft verrassingen in petto

- ▶ Aartsbisschop Léonard staat niet op de lijst
- ▶ Arme landen meer vertegenwoordigd in het kardinalencollege
- ▶ Slechts twee nieuwe kardinalen uit Europese aartsbisdommen

Erik DE SMET

Paus Franciscus kondigde aan dat hij op 22 februari, het feest van Sint-Petrus' Stoel, negentien kardinalen zal creëren. Daarmee zijn er opnieuw 120 kardinalen die een paus mogen verkiezen, maar blijkbaar werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om het kardinalencollege meer 'zuiders' te kleuren.

Vier curieprelaten worden kardinaal. Vaticaankeizers hadden zo hun twijfels of dat in de eenentwintigste eeuw nog wel hoefde, maar het betreft bijvoorbeeld de prille staatssecretaris, mgr. Pietro Parolin, of de prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer, Gerhard Müller. Lorenzo Baldisseri, secretaris-generaal van de bisschoppensynode, was in maart 2013 secretaris van het conclaaf en de nieuwe paus schonk hem toen al, zoals gebruikelijk, zijn eigen rode kalot.

De paus met mgr. Orani João Tempesta, de aartsbisschop van Rio de Janeiro. © Imageglobe

Van de twaalf diocesane bisschoppen die straks de rode hoed ontvangen, zijn slechts twee Europeaan. Een van beiden is alvast de aartsbisschop van Westminster in Londen, mgr. Vincent Nichols. Vijf komen uit Latijns-Amerika (onder meer paus Franciscus' opvolger in Argentinië) en de Caraïben, twee uit Afrika, twee uit Azië en een uit Canada.

Aartsbisschop André-Joseph Léonard staat niet op de lijst. Dat is opmerkelijk, omdat alle aartsbisschoppen van Mechelen sinds 1838 kardinaal werden. Ook de belangrijke bisschopszetels Lisbon en Venetië zijn niet van de partij. Dat Italiaanse bisdom leverde de voorbije eeuw maar liefst drie pausen. Opmerkelijk is ook dat mgr. Gualtiero Bas-

setti, de aartsbisschop van Perugia en een prelaat in de stijl van paus Franciscus, wel de rode hoed mag dragen, terwijl die Italiaanse stad in geen honderdvijftig jaar een kardinaal had.

Het lijkt alsof de Argentijnse paus het zuidelijke halfrond, waar de Kerk talrijker is en dynamischer oogt dan in Europa, meer armsglag wil geven. Op de

keper beschouwd, lijkt het maar normaal dat bijvoorbeeld mgr. Orani João Tempesta, de aartsbisschop van Rio de Janeiro en organisator van de jongste Wereldjongerendagen, kardinaal wordt of dat de Filippijnen, toch een van de grootste katholieke landen van de wereld, een tweede kardinaal krijgt. 'Franciscaans' is ook dat de twee armste landen ter wereld, Haïti en Burkina Faso, mogen meetellen.

De Argentijnse paus lijkt de Kerk in het Zuiden meer armsglag te willen geven

Paus Franciscus benoemt voorts drie kardinalen ouder dan tachtig als eerbetoon. Zij mogen niet deelnemen aan het conclaaf. Bij hen is de 98-jarige Loris Francesco Capovilla, de secretaris van Johannes XXIII (1958-1963). Daarmee benadrukt de huidige paus zijn band met de 'vader' van het Tweede Vaticaanse Concilie.

Wat betekent het dat ons land geen stemgerechtigde kardinaal meer heeft? Kardinalen gelden als de raadslieden van de paus en aldus heeft de Belgische Kerk nu beslist minder stem in Rome. De kwestie is alvast de Vaticaankeizers niet ontgaan.

De ene Petrus, de andere Andreas

Paus en patriarch zullen historische ontmoeting van 1964 in Jeruzalem herdenken

Erik DE SMET

De Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen, van 18 tot 25 januari, valt dit jaar vlak na de vijftigste verjaardag van een van meest opmerkelijke oecumenische gebeurtenissen van de twintigste eeuw. Op 5 januari 1964 ontmoette paus Paulus VI in Jeruzalem Athenagoras, de patriarch van Constantinopel en geestelijke leider van de orthodoxen. Die voorheen ondenkbare ontmoeting leidde tot de opheffing van de wederzijdse excommunicaties uit 1054, waardoor de katholieke en de orthodoxe Kerk van elkaar afscheurden.

Patriarch Athenagoras wenste toen al jarenlang de paus te kunnen ontmoeten, maar de ziekte en dood van Johannes XXIII, die als eerste paus het oecumenische werk ter harte nam, had dat verhinderd. Uit de ontmoeting in 1964, als pelgrims in het Heilig Land, groeide niet enkel vriendschap, maar ook een dialoog tussen de 'zusterkerken' van Rome en Constantinopel.

Tijdens een conferentie in Italië vorige maand over die historische gebeurtenis noemde de orthodoxe metropoliet van Estland Athenagoras (1886-1972) een „visionair en profeet van de eenheid”, wiens motivatie wortelde

Paus Franciscus en patriarch Bartholomeos beschouwen elkaar als broeders. © KNA-Bild

in zijn persoonlijke ervaring met oorlog en ellende, waardoor hij het christendom zag als gist voor de eenheid onder de mensen.

Primaatschap twistpunt

De opeenvolgende pausen en patriarchen van Constantinopel bleven elkaar ontmoeten. Het wekte dan ook geen verbazing toen paus Franciscus aankondigde dat hij eind mei samen met patriarch Bartholomeos in Jeruzalem de historische ontmoeting van 1964 zal herdenken.

Van alle oecumenische relaties is de toenadering tussen Constantinopel en Rome de meest opmerkelijke, ook al stokt ze. Zo kan er vooralsnog niet samen eucharistie worden gevierd. Twistpunt blijft ook het primaatschap van de paus, al wordt daarover open en eerlijk gepraat. Niet alle orthodoxen zijn echter verheugd over die gesprekken. De Russisch-orthodoxe Kerk waarschuwde onlangs nog voor „toegevingen inzake de positie van de paus van Rome”.

Paus Franciscus is optimistisch gestemd. „Verenigd in Christus, ervaren wij reeds de vreugde van broers te zijn, ook al bereikten we nog geen volledige gemeenschap”, zegt hij „In afwachting van de dag dat we samen eucharistie kunnen vieren, moeten we dat voorbereiden door gebed, bekering en broederlijke dialoog.”

De voorbije maanden kwamen meerdere orthodoxe leiders bij paus Franciscus op bezoek. „Ik voel me hun broer”, verklaarde de paus in een interview. „Ze zijn mijn broeders-bisschoppen. Het is pijnlijk dat we niet samen eucharistie kunnen vieren, maar er is vriendschap. We zegenen elkaar zoals broers: de ene broer is Petrus, de andere Andreas.”

De opvolgers van de apostelen Petrus en Andreas zullen elkaar ontmoeten aan het heilig Graf. Door die locatie te kiezen, geven beide kerkleiders aan dat ze zich richten op de ongedeelde Kerk van Jeruzalem.

De historische ontmoeting van 1964 wordt herdacht in de Sint-Niklaaskerk in Brussel (nabij de Beurs) op 14 februari om 19.30 uur met een oecumenisch avondgebed en twee lezingen over de ontmoeting toen en de dialoog nu. Info: imbegiou@gmail.com.

Meer christenen vervolgd in 2013

In 2013 nam de christenvervolgung sterk toe, vooral in landen waar oorlog woedt of met een overheid die niet in staat is daadkrachtig te regeren. Zes van deze landen staan in de top tien: Somalië, Syrië, Irak, Afghanistan, Pakistan en Jemen. Dat zegt Open Doors, dat wereldwijd vervolgd christenen steunt. Voor het twaalfde opeenvolgende jaar voert Noord-Korea de lijst aan van vijftig landen waar christenen het meest worden vervolgd om hun geloof. Op de tweede plaats, die jarenlang werd ingenomen door staten in het Midden-Oosten, prijkt nu Somalië in de Hoorn van Afrika. Syrië rukt op naar de elfde plaats. De Centraal-Afrikaanse Republiek is een nieuwkomer op plaats zes. De grootste bedreiging voor christenen komt uit de hoek van het islamitische extremisme.

Kapittel Legionen van Christus

In opdracht van het Vaticaan beraden de Legionairs van Christus zich in Rome in een buitengewoon algemeen kapittel over een revisie van hun congregatie en over nieuwe statuten. De legionairs waren in opspraak geraakt door de pedofiele praktijken van de stichter, de Mexicaanse pater Marcial Maciel. (IVH)